

בית נאמן

גמסר במוצ"ש פרשת בלק י"ג בתמוז תש"ף

נושאי השיעור:

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'יקול נאמן':
079-9-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

בשעה 22:00

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

- א. חג הגאולה של חב"ד. ב. שם "בעור" בתורה אם נכתב עם וי"ו. ג. ביאור "אוי מי יחיה משומו א-ל". ד. נטילת ידים לטיבולו במשקה. ה. אם מותר לחזן להרים קולו בתפלת הלחש. ו. מקור למנהג שמסיימים פרשת בלק בפסוק בפרשת פנחס "את בריתי שלום". ז. למה 'הקורונה' נעשתה קשה יותר?
- ח. 'לצלות' בארמית אומרים 'לאטווי'. ט. אם מברכים על קפה ללא סוכר. י. שתית מים לפני תפלת שחרית. יא. ה'סכסאס' וקדירת המרק ככלי אחד.
- יב. אם מברכים על מים בתוך סעודת 'כוסכוס'. יג. נזכר בשבת שהשאיר אור במקרר, מה עשה? יד. שימוש ב'שעון' שבת. טו. כבוד שבת קודש. טז. מתי לומר פסוקי "מה יקר" בעטיפת הטלית? יז. אמירת "תיכון תפלת" וגו' במנחה של שבת. יח. לא לשתות מים ב"תקופה".

ראה את הספר אור תורה³, אבל זה ספר שמדבר על הגהת ספר תורה, מה הענין לקושיות ותירוצים על הפרשה? צריך להבין את השפה של המחבר מתוך התוכן של הספר שלו, אפילו אין לך את הספר. קל וחומר מי שיש בידו הספר ויראה שזו ההבנה האמתית.

ביאור "אוי מי יחיה משומו א-ל"

ג. יש בסוף הפרשה דבר נפלא מאד, כתוב שם (במדבר כ"ד כ"א): "וישא משלו ויאמר אוי מי יחיה משומו א-ל", מה זה "אוי מי יחיה משומו א-ל"? יש גמרא בסנהדרין (דף ק"ו ע"א) אומרת: "וישא משלו ויאמר אוי מי יחיה משומו א-ל" אמר רבי שמעון בן לקיש אוי מי שמחיה את עצמו בשם א-ל, רש"י כותב: שמחיה את עצמו בשם א-ל, עושה עצמו אלוה כמו פרעה וחירם. אבל ישנו מדרש נפלא, שנדפס בליקוט שמעוני דפוס ראשון (מובא בספר אגרות הרמב"ם הוצאת מוסד הרב קוק⁵ עמ' ק"ג), אומר שם ככה: "רבי אלעזר הקפר אומר, נתן אלקים כח בקולו של בעלעם, והיה עולה מסוף העולם ועד סופו, בשביל שהיה צופה ורואה האומות שמשחתוים לשמש ולירח ולכוכבים וצפה וראה שיש אדם בן אשה שעתידי לעבוד ולבקש לעשות עצמו אלוה ולהטעות כל העולם כולו, לפיכך נתן כח בקולו שישמעו כל אומות העולם, וכן היה אומר: תנו דעתכם שלא לטעות אחרי אותו האיש, שנאמר לא איש א-ל ויכזב, ואם הוא אומר שהוא א-ל הוא מכזב, והוא עתידי להטעות ולומר

- 3. זה ספר שסומכים עליו בתורה כולה, סומכים עליו במסרה, סומכים עליו מתי חסר ומתי יתר, מתי פתוחה ומתי סתומה. בפרשת צו יש פסוק "כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו" (ויקרא ז' כ"ג), אצל התימנים יש שם פרשה, ואצל כל העולם ספרדים ואשכנזים, פרשת כל חלב סתומה, ועשו סימן "חלבמו סגרו" (תהלים י"ז), וזה כדעת אור תורה (בפרשת צו שם). גם בפסוק "הנני נתון לא את בריתי שלום" (במדבר כ"ה י"ב) יש וי"ו קטיעא, ויש בה פירושים רבים מאד, רבי עקיבא איגר אומר ה-ו קטנה כמו אות ל' (שרת רעק"א מהדור"ק סי' ע"ה), ומה זה קטיעא? שהיא נראית כמו אות ל', אבל 'אור תורה' אומר (פרשת פינחס) בדקתי בכמה ספרי תורה, והו"ו קטועה באמצע, וכולנו עושים על פיו.
- 4. יש גירסא "משומו" מלעיל מטעם נסוג אחרו, אבל אנחנו קוראים "משומו" מלרע.
- 5. אנחנו קוראים ספרים במהדורת הרב קוק, לא כמו אלה שאומרים זה פסול. זה שגוען וטירוף, הרב קוק היה חסיד יותר מכל חכמי הדור שלנו, היה חסידא קדישא, אוהב שלום ורודף שלום, מחזיר אנשים בתשובה, ומה שלא יכול להחזיר, הגם המחזירים בתשובה היום לא יכולים. אסור להטיל דופי בתלמיד חכם גדול וצדיק. פעם כתב לי משהו שהאדמו"ר מגור אחרי שנפגש עמו, אמר מי שאומר מלה על הרב קוק הוא רשע מרושע, זה אדם שבקי בכל ארבעה טורים ובית יוסף בעל פה אסור לדבר עליו מלה. ספרים שיצאו במוסד הרב קוק צריכים אותם כל הישיבות, רק כדי שלא להזכיר את שמו של הרב קוק (ורחמנא ליצלן...), מה הם עושים? עושים מהדורא חדשה ולא אומרים מאיפה לקחו את ההגהות, ככה עושים!?

האדמו"ר רבי יוסף יצחק מליובאוויטש ע"ה

א. שבוע טוב ומבורך¹. הלילה י"ג בתמוז, מוצאי שבת פרשת בלק, מחר יש את יום חג הגאולה של חב"ד. האדמו"ר רבי יוסף יצחק מליובאוויטש בשנת תרפ"ז נחבש בבית האסורים, והיו כמעט גוזרים את דינו למוות, חסידיו הפעילו רעש בעולם כולו, ורוסיה - מסך הברזל כבר היה סגור. מה הם עשו? שלחו מברק לאמריקה: 'אבינו חולה', הבינו כולם אבינו פירושו האדמו"ר, ועשו הכל כדי לשחרר אותו. אחר כך אמרו לו שילך בגלות באיזו עיר - קסטרמה, ואחר כך השתחרר גם מזה, רק כתבי היד שלהם נשארו שם עד היום הזה, ויום יגיע וגם אלה ישתחררו. 'והוצאתם לאורות מאפלול' (פיזט שמע קולי).

נבער כל אדם מדעת

ב. יש דיבור במנחת שי בתחילת הפרשה (כ"ב ה'), שהביא בשם 'אור תורה' (ספר ששמו אור תורה) ככה: "בענין בן בעור, נבער כל אדם מדעת", ועולה מדבריו (ככה כותב בעל מנחת שי) שיש מחלוקות במסורות איך כותבים בן בעור בוי"ו או בלי וי"ו, ומגיע למסקנה שכאשר כתוב "בנו" אז "בעור" כותבים בלי וי"ו - בנו בער. וכשכתוב "בן", אז "בעור" כותבים בוי"ו - בן בעור, כלומר האות וי"ו או ל"בנו" או ל"בעור". בא חכם אחד מחכמי ג'רבא, רבי דוד עידאן ז"ל², יש לו ספר על התורה מתוק מאד - 'משכיל לדוד', יש בו כל מיני חידושים והערות, ואמר (ח"ב מערכת הבי"ת אות ב') מי אמר לו למנחת שי שפירוש דברי 'אור תורה' הוא ככה - איך כותבים בן בעור? לא נשמע ככה, אלא הכוונה שיש בפרשה הזאת הרבה שאלות, והרבה קושיות, והרבה תמיהות, נבער כל אדם מדעת, מי שרוצה לראות את השאלות, יעיין אור החיים הקדוש (שהשבוע הזה גם כן האזכרה שלו), ויעיין בזוהר פרשת בלק (מאריך מאד), ותראה את הקושיות. הספר הזה הופיע בג'רבא תשכ"א, ואני קראתי בו אז, והתפלאתי, כי מנחת שי כותב "ועולה מדבריו של אור תורה כך וכך", הוא לא עשה לו פירוש, אלא זה מה שעולה מדבריו, כלומר אור תורה כתב את זה. וספר אור תורה לא היה לנו, אחרי שנים השגתי את האור תורה, "לא יער ולא דובים" (סוטה דף מ"ז ע"א), הפירוש הפשוט כמו שהבין מנחת שי. מה זה נבער כל אדם מדעת? המדפיס טעה, פעם עשה מלא וי"ו, פעם עשה חסר, מבולבל, מסורות משובשים, זהו. אולי רבי דוד עידאן לא

- 1. חזקו ואמצו (ר' כפיר פרטוש ואחיו יהונתן על השירים ששרו). השירים הספרדים מלאים תקוה, מלאים אמונה, מלאים בטחון, מלאים שמחה. משהו מיוחד. כשיבוא משיח, הוא ירצה גם כן לשמוע את השירים האלה... השיר האחרון (האל העירה וראה) חיבר אותו אחד מחכמי ספרד לפני שבע מאות שנה, כל כך חרוזי, מלה על מלה על מלה, באיזה מתיקות הוא מצא את המלים. איפה הוא מצא אותם!?
- 2. הנכד שלו שיהיה בריא, הוא בישיבה ראש כולל ואב בית דין, והוא נקרא על שמו.

נא להתפלל לרפואת: נורית פלורה בת מלכה מולוק

לחסינות, להפצה, להצחחות ולקבלת הענין לפנות לפקס 077-3179532 <<< מייל: bait.neheman@gmail.com | טלפון: 08-6727523 | 052-7130554

עיצוב גרפי: תא"ל 050-2798858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:13	20:29	21:05
19:30	20:31	21:02
19:21	20:33	21:03
19:28	20:29	21:00

שהוא מסתלק ובה לקיצים וכו' - מדובר על אותו האיש של הנוצרים - ראה מה כתיב, וישא משלו ויאמר, מי יחיה משומו א-ל. אמר בלעם, אוי, מי יחיה מאותה אומה ששמעה אחרי אותו האיש ששם עצמו אלוה, משומו א-ל - ממי ששם את עצמו א-ל, זו כוונת הגמרא בסנהדרין, מי שמחיה את עצמו בשם א-ל. והנה רש"י כתב "פרעה וחירם" כמו שהזכרתי, בדקתי בדפוס הישן של ונציה, לא מופיעים שם המלים האלה, כתוב שם עושה עצמו אלוה וזה הכל. הגמרא מבוארת על פי המדרש הזה.⁶

נטילת ידים לטיבול במשקה

ד. יש עוד דבר בסוף הפרשה (- פרשת בלק), **הטריפוליטנים ממשיכים עוד כמה פסוקים מהפרשה הבאה, עד "הנני נותן לו את בריתי שלום"** (במדבר כ"ה י"ב), מניין להם הדבר הזה? אנשים חושבים שאני מתנגד למנהגים שהם של עדות אחרות, לא, גם המנהגים של העדות שלנו אם הם טעות לא חייבים להמשיך אותם. ישנו תלמיד חכם מהישיבה שכתב מאמר, אמר: אצלנו בבית לביל פסח עושים את המי לימון [לטיבול הכרפס] בלי שום תוספת של מים, וצריכים לטול ידים [ורחץ]. למה נוטלים ידים? **הרי נוטלים ידים רק לשבעה משקים** - י"ד שח"ט ד"ם - יין, דבש, שמן, חלב, טל, דם, מים, זה הכל. על לימון לא נוטלים ידים, ככה מפורש בהרמב"ם (בהקדמה שלו לסדר טהרות)⁷, על הלימוני"ס

6. זו הערה ששמעתי **מרבי שמריה אביה חדוק** (פעם למד בישיבה, ואח"כ למד ב"חיה דעת"), הערה נכונה ואמתית. רש"י לא כתב ככה, והמדפיסים פחדו שיפרשו את הקטע הזה על אותו האיש [ויעשו להם צרות], אז עשו כסות עינים וכתבו פרעה וחירם. רש"י לא כתב את זה, ודבריו יתפרשו על פי ילקוט שמעוני.

7. אני עכשיו מדייק, כי לפני שבועיים אמרתי משהו בשם הרמב"ם, ואמרו לי איפה הרמב"ם הזה? בזבזתי שעתים ולא מצאתי אותו. מה היה? אמרתי [עיינו בעלון בית נאמן מס' 216 הערה 2] שהרמב"ם כתב שהצרת זו לא רק מחלה אלא זה גם ענין של טומאה, ככה ראיתי. מתי ראיתי את זה? לפני ששים שנה ומעלה. אבל אתם חושבים שהזכרון שלי הוא זכרון טוב? הוא לא כל כך טוב. אני זוכר מעומעם, בערך. **הרב עובדיה ע"ה** פעם בא להבדק אצל רופא עינים, הסתכל על המספרים עוד לפני שבא לבדוק אותו (עם משקפים כמובן) וזכר אותם, אחר כך אמרו לו כבוד הרב מה המספרים שיש בלוח, אמר להם את הכל, אמרו לו איזו ראייה יש לך, איך קראת את הכל? אמר להם זה הכל מזיכרון, אני לא רואה את האותיות... **הרב חיד"א במעגל טוב** (דף י"ב ע"ב) **כותב שהרב שפתי כהן כשמחפש איזה דבר היה לו שם אחד, שם למציאה, מזכיר שם של מלאך, אומר לו תביא לי את המקור הזה, ומביא לו, לכן ספרו מלא מקורות.** שם המציאה היה חוסך לו הרבה זמן. היום יש מחשבים, ויש הכל, אבל אין לנו לא שם המציאה, ולא הזיכרון של הרב עובדיה, הכל בערך. מה שאני זוכר היו דפים של נחמה ליבוביץ 'עיונים בפרשת השבוע', היה לה גם 'שאלות בפרשת השבוע' בסטנסיל, אחר כך עשו את זה בדפוס. היא הייתה יראת שמים, חייתה תשעים שנה ומעלה, והייתה אומרת לתלמידות שלה לפני שבונים שנה שמעתי קושיה, היו צוחקים עליה, והיא אומרת להם למה לא תאמינו לי? באמת לפני שבונים שנה ראיתי את זה! מה, אתם לא מאמינים לי?!... אני זוכר קושיא אחת מהדפים שלה, האבן עזרא כתב פרשת חיי שרה (בראשית כ"ד ח'): **"וטעם לא תשב בעבור אברהם שהוא העיקר"** (היא מסמנת את הקושי, אם יש איקס אחד זו שאלה קשה, אם יש שני איקסים, זו שאלה קשה מאד, ועל זה עשתה שני איקסים). מה אומר האבן עזרא "וטעם לא תשב בעבור אברהם שהוא העיקר"? לא ידענו. הרב אמר לנו תפרשו, תסבירו, לא ידענו. אז הוא הסתכל בפירוש 'אבי עזר', אמר קושיית האבן עזרא היא ככה, מה זה [שאברהם אומר לאליעזר] "רק את בני לא תשב שמה", וכי יצחק בכלל היה שם? הוא לא היה בארם נהריים, הוא נולד בארץ ישראל. מה זה לא תשב - לא תחזיר אותו? וכי הוא היה שם בכלל? אז האבן עזרא אומר בגלל אברהם שהוא העיקר, העיקר של יצחק זה אברהם, ואברהם היה שם. אחר כך היו דפים נקראים **'עיונים בפרשת השבוע'**, (איפה אני משיג אותם היום? אני לא יודע. אולי במחשב). ומובא שם שבמאה השמונה עשרה היו חוקרים (גויים או יהודים, לא יודע) שאמרו שהצרת זה ענין של מחלה, ולכן המצורע יוצא מחוץ למחנה שלא ידביק אחרים. אבל הוכיח שזה לא נכון, כי בתורה כתוב "ואם פרוח התפרח הצרעת בעור וסתתה הצרעת וגו' לכל מראה עיני הכהן... וכלו הפך לבן טהור הוא" (ויקרא י"ג, י"ב-י"ג), ולפי הרפואה אם כולו הפך צרעת זה נורא ואיום, מה זה טהור הוא? הדברים האלה אני לא זוכר אם כתבו אותם בשם הרמב"ם, או בשם חכם מאוחר, רבי שמשון רפאל הירש, אז אני אמרתי בשם הרמב"ם, טעיתי, מה לעשות?! מי שיכול למצוא את הגליונות האלה משנת תשי"ח או לפני כן שיביא אותם ויבדוק. אבל כשאני אומר דבר בלי מקור מדויק - תחפשו, אני אומר בערך. אדם טועה. אדם שוכח. **ה' ברא באדם שכחה לטובתו, שלא יזכור כל הזמן את הצרות שעבר בחיים.** [ושוב נמצא שבאמת כן הוא בפירוש המשניות להרמב"ם נגעים פרק י"ב משנה ה' (הערת רבי שלום דרעי). ושוב הגיעו לידי הגליונות של נחמה ליבוביץ הני"ל וכו"ה באמת

אין צריך נטילה, רק שבעה משקים בלבד⁸. ואם עושים רק מיץ לימון בלבד בלי שום דבר, למה נוטלים ידים? אמר: אין דבר, זו חומרא. אבל זו חומרא על חומרא על חומרא, למה חומרא על חומרא? משום שכתב טורי זהב (סי' תע"ג סק"ז) על מה שכתב מרן שם (סי' ג) "נוטל ידיו לצורך טיבול ראשון": דכל שטיבולו במשקה צריך נטילה. מכאן יש תוכחת מגולה לאותן שאין נזהרין בכל השנה לטול קודם שיאכל דבר שטיבולו במשקה דמה נשתנה הלילה הזה מכל הימים שבשנה. ואם תאמר שבא לטהר עצמו יותר בלילה זה, היה לו לזהר עכ"פ בעשרת ימי התשובה שנהררים הכל וכו', אלא ודאי שאין כאן אלא חסרון זהירות ואין מדקדקין להשוות מידותיהם. ע"כ. בספר המועדים בהלכה של הרב זוין (עמ' רס"ז) מביא בשם הנצי"ב מוואלוז'ין (בהגדה שלו) שאמר זו לא קושיא, כי בלילה הזה עושים כמה דברים זכר למקדש. וגם בזה אנחנו מחמירים כדעת האומרים שדבר שטיבולו במשקה צריך נטילת ידים וכך פסק מרן (סי' קנ"ח ס"ד). וכל השנה הרבה מהאשכנזים מזלזלים בזה, ועוד כמה עדות מזלזלים בזה, יש תוספות בפסחים (קט"ו ע"א ד"ה כל) שאומרים אין צריך נטילה רק בזמן בית המקדש, היום לא צריך נטילה. ויש אומרים להפך שצריך נטילה עם ברכה, הרמב"ם (פ"ו מהלכות ברכות ה"א) והגר"א (סי' קנ"ח ס"ק י"א) אומרים דבר שטיבולו במשקה צריך לברך על הנטילה "על נטילת ידים", ומרן פסק **יטול בלי ברכה** (שם). אז השאלה של טורי זהב תירצו אותה כמו שאמרנו. והיתה עוד שאלה אחרת, הרי הכרפס אין בו כזית, האם הוא צריך נטילה בכלל?! אפילו לחם פחות מכזית אינו צריך נטילה (סי' קנ"ח ס"ג). אומרים זו חומרא. אבל לעשות חומרא שלישית שגם בלימון בלי מים נוטלים ידים זו טעות. כל אחד בגר'א עושה סדר ליל פסח הוא ומשפחתו לבדם, ארבעה קירות בלבד, והסבתא של הסבתא עשתה פעם משהו או נהגה ככה וזה נמשך... אבל זה לא נכון, זו טעות. צריך לתקן. יש מנהגים שהם טעות⁹.

תפלת הלחש בקול רם!?

ה. לכן אם נמצא מקור למנהג של לוב הנה מה טוב, ואם לא נמצא - זו טעות. יש מנהג בלוב למשל, שבלייל שבת החזן אומר כל העמידה כולה בקול רם, ולמה עושים את זה? כי פעם לפני ארבע מאות שנה בלוב היו להם עמי הארץ¹⁰, ורבי שמעון לביא אחרי גירוש ספרד הגיע ללוב, מצא אותם בלייל שבת קוראים כל מיני דברים, מאריכים בתפילה, מה זה? מה קרה לכם? הרי התפילה קצרה מאד, והוא היה מקובל וצדיק וחסיד, והוא כבר גמר את התפילה, הטה אזנו אליהם, שמע אותם אומרים 'על הצדיקים ועל החסידים', אמר אין צדיקים כמותכם בעולם... טוב, אז לימד אותם שהחזן יאמר בקול רם אתה קידשת, והצבור ילך אחריו. אבל מאז ועד היום יש לנו ספרים, יש לנו סידורים, יש לנו חשמל, יש לנו אור, כולם יודעים לקרוא ברוך ה', בשביל מה צריכים את זה? אבל גם אם נאמר שנעשה את זה, לא צריך להתחיל מתחילת העמידה, אלא רק מ'אתה קדשת' בלבד, אבל מתחילת העמידה בשביל מה? זו סתם טעות.

שם בשם פה"מ להרמב"ם. [העורך].

8. זה המקום היחיד בספרי ההלכה של הרמב"ם שמזכיר את הלימונים. הוא מזכיר אותם גם בספרי הרפואה שלו, כי בזמנו מה היו עושים בלימון? לימונאדה לחולה. עד זמננו ככה, בחוץ לארץ היו עושים לימון לחולה. משקאות לא עשו ממנו.
9. היה יהודי אחד פרסי שבא לענות על דברי הרב עובדיה בברכת הלולב, שנהגו הנשים לברך והרב נלחם מאד בזה (עיינו בשו"ת יבי"א ח"א האר"ח סי' ט"ל-מ"ב), הרב אמר: דעת רבנו תם (עירובין דף צ"ו ע"א בתח"ה דילמא) לברך, אבל הרמב"ם (פ"ג מהלכות ציצית ה"ט) ומרן (סי' תקפ"ט ס"ו) פסקו אחרת, וזו ברכה לבטלה, ואשה שתבקש לולב לברך עליו לא לתת לה אותו. והוא דחה ככה: הסבתא שלי בפרס ברכה על הלולב. גמרנו, כל הפוסקים שהביא הרב עובדיה בטלים ומבוטלים חס ושלוים לעומת הסבתא שלו מפרס... למה? כי סבתא ר"ת **סרח בת אשר**, ואם סרח בת אשר בירכה, היא בטח שמעה מיעקב אבינו... אסור להשתגע, אסור. יש מנהגים שהם טעות.
10. כועסים עליי הטריפוליטנים, אנחנו עמי הארץ? אנחנו גאונים עולם. אבל אחד משלכם כתב את זה, רבי מרדכי הכהן בספר הגיד מרדכי (עמ' 205), הוא טריפוליטני וכתב שככה היה מעשה.

ממונות
כשרות
שלום בית

בית ההוראה כסא רחמים
בנשיאות מרן רה"י רבנו מאיר מאזוז שליט"א
מלכה אלפונז בל נועל האגף
02-5353-383

ממונות
כשרות
שלום בית

www.yhr.org.il

בית ההוראה

8:00-24:00 א-ז
9:00 ז' א-ז
8:00 א-ז

לעילוי נשמת
רוזה מליכה בת
עזיזה חדאד
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
יוסף חי בן
מסעודה כהן
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
כדור בן תיתה ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
טיטה בת סעדונה
לביית עמאר
נלב"ע ו' בתמוז התש"ף
ת.נ.צ.ב.ה.

להצלחת
מצליח
אוזן
ורעייתו

זה מנהג שיסודו בגלל תקופה מסוימת, עברה הסיבה נגמר המנהג¹¹. ואפילו אם תאמר להמשיך במנהג, בודאי לא צריכים להתחיל מתחילת התפילה.

מקור למנהג שמשיימים פרשת בלק בפסוק בפרשת פנחס "את בריתי שלום"

1. ואילו המנהג הזה שממשיכים עד "את בריתי שלום", חיפשנו ומצאנו לו מקור, איפה המקור הזה? בירחון סיני (תשרי-חשוון תשמ"ח עמ' צ"ה) הביא את המנהג הזה משו"ת זרע אנשים (סימן כ"א, ספר קדמון לפני שלוש מאות שנה)¹², והוא אומר שם שככה נהגו ביוון בעיר ארטה בשנת תכ"א (אולי תנ"א), ככה נהגו גם ביוון וגם בפרס. וככה כתב גם בספר המנהיג (ענייני שמחת תורה), שכן מנהג רוב אנשי ספרד וצרפת ופרובינצה שבסוף פרשת בלק קוראים מפרשת פינחס עד "בריתי שלום" כדי לסיים בדבר טוב. המנהג הזה הוא עתיק לפני שבע מאות שנה ויותר מזמן הראשונים, שימשיכו בו. אם אדם מתפלל אתם וככה מנהגם יקרא להם עד "בריתי שלום", ולמה עושים את זה? כי כתוב בהלכה (הרמ"א סי' קל"ח) שצריך לסיים בדבר טוב, איך תסיים בדבר טוב כשתעצור בסוף פרשת בלק - "ויהיו המתים במגפה"!? לכן תמשיך.

הטעם למנהגנו שלא עושים כנ"ל

2. אבל עכשיו יש קושיא עלינו, למה אנחנו גומרים בפסוק "ויהיו המתים במגיפה ארבעה ועשרים אלף"? זה דבר טוב?! והתשובה כן, זה דבר טוב שלא המשיכה המגיפה חס וחלילה. העולם חושבים עברנו את הגל הראשון של הקורונה, הכל בסדר, התחילו מחללי שבת בתל אביב וברמת גן (ואולי גם במקומות אחרים) למרות עיני כבודו של הקב"ה, לא די לנו 'הדרת נשים', עשו מזה רעש גדול, אוי ואבוי, הנה עכשיו לא הדרת נשים ולא הדרת אנשים, באולם באים מאה או מאה וחמשים איש בקושי [ושבו עתה בטלו האירועים לגמרי]. אחר כך עשו מצעד הגאווה, חוצפה וחרפה וביזיון נגד הטבע ונגד הבריאה, אחר כך עשו חילולי שבת, ולא חילולי שבת פרטיים, אלא אוטובוסים מטעם העירייה, והם חושבים שהקב"ה לא רואה. "אמר בלבו שכח א-ל, הסתיר פניו בל ראה לנצח" (תהלים י"א), בתחלה הרשעים אומרים: ה' שכח, הנה עובדה שכמה שנים לא עשה לנו כלום, אחר כך

11. יש מנהג כזה בגורבא בליל ר"ה ובליל כיפור שהחזן קורא את תפילת העמידה בקול רם. למה? כי יש שם יהודים מסכנים, הם סגי נהור ולא רואים, הם לא יודעים איך להתפלל, אז נכון שהמקובלים אמרו שיש בזה השפעה של חיצונים אם אדם מתפלל בקול, אבל כל החיצונים בטלים ומבוטלים לגבי עשיית חסד. יבוא אחד שכל ימי חייו היה מתפלל בסידור, ובסוף ימיו מסכן הוא לא רואה, יאמרו לו אין מה לעשות, חיצונים חיצונים, חיצונים!?! תגרש את כל החיצונים החוצה. צריך אדם להאמין שכל הכוח שבעולם בטלים כלפי הקב"ה. ואם אתה עושה חסד לכן אדם אל תפחד מהחיצונים. אתה יש לך סידור, והוא אין לו. היה פעם גאון גדול, בעל משאת בנימין (תלמידו של הרמ"א, יש לו שו"ת משאת בנימין, והיה אב"ד ק"ק סאניק), בסוף ימיו נעשה סגי נהור, אמרו לו אסור לך לעלות לתורה, אמר: "גירשוני היום מהסתפח בנחלת ה'" (ש"א כ"ו י"ט), אני רוצה לעלות לתורה אומרים לי לא, בשלחן ערוך כתוב (סי' קל"ט ס"א) מי שהוא סומא לא יעלה לתורה, וכתב שאלה ותשובה והוא עיון, אמר אני יכול לעלות לתורה (סי' ס"ב). ועד היום מי שהוא ככה אם הוא נפגע מזה מעלים אותו לתורה, הרב עובדיה מספר (לפני ארבעים שנה שמעתי ממנו): היה לנו אחד כזה, אמרתי לו אני לא אגיד לך שלא תעלה, כי המנהג שגם סומא עולה, אבל תדע לך שמרן לא כ"כ מסכים לזה, אמר טוב אני לא עולה. אבל החכם בעל משאת בנימין נפגע מזה. אם אדם בליל ראש השנה רוצה לקרוא את הנוסח בקול רם שיזקה את האנשים, תגיד לו חיצונים?! החיצונים ישארו במקומם, יניח לנו רבי טרפון במקומו" (ב"מ דף מ"ט ע"ב). מרן כותב במפורש שבראש השנה יכולים להרים את קולם כי מכוונת דעתיהו (ב"י סי' ק"א, ובש"ע סי' תפ"ב ס"ט). כאן יש סיבה, אבל ליל שבת בכל שבע יודעים את זה בעל פה, וגם כולם יש להם סידורים, אם קרה מקרה כזה שאחד לא רואה אולי. אבל בדרך כלל כולם זוכרים את התפילה של 'אתה קדשת' ו'אתה אחד' בעל פה. כולם יודעים את זה. לכן לא כדאי שהחזן יאמר בקול.

12. כתבתי את זה בגיליון ספר קרני רמים, ונדפס אח"כ בסוף ספר יד שאול (תשס"ט) עמוד תקע"ב.

אומרים: הסתיר פניו, לא שכח, אלא מעיקרא הסתיר את הפנים שלו, אחר כך אמרו: לא ראה מעולם - בל ראה לנצח. אבל הקב"ה רואה ושומע וצופה ומביט עד סוף כל הדורות. התחילה ההשכלה - ללמוד מדעים אין בזה שום איסור, מותר לאדם ללמוד מדעים, להתפרנס מהם ולדעת דברים - אבל עם ההשכלה הזאת היו הולכים ומתבוללים באומות, הקב"ה מוותר דור אחד, שני דורות, שלשה דורות, ארבעה דורות - "פוקד עוון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים" (שמות ל"ד ז).

למה ה'קורונה' נעשתה קשה יותר?

3. אנשים שואלים למה עכשיו הקורונה נעשתה קשה הרבה יותר ויותר? אלף אנשים כל יום נדבקים בקורונה, למה זה? הרי לפני כן היו כמה אנשים בודדים, עד שירדה כמעט לאפס. אתם יודעים למה? כי יש מקטרגים בשמים. כמו שהיו בזמן יציאת מצרים, שאמרו: "מה אלו אף אלו" (ילקוט שמעוני פרשת בשלח רמז רל"ד), אלו עובדי עבודה זרה ואלו עובדי עבודה זרה, אלו אוכלים חזיר ואלו אוכלים חזיר, אלו מגלי עריות ואלו מגלי עריות. מה נוכל לעשות נגדם? שנשמור על עצמנו ונכבד את התורה, לא ביקשתי מכם שום דבר, רק כבוד לתורה וליהדות. ומי שנמצא כאן בארץ ישראל והוא מבזה את היהדות סופו לאבדון ולחרפה ולדראון עולם. עוד דור אחד או שני דורות יזרקו אבנים על קבריהם. למה לעשות כן? כל אחד שיכול למנוע את עצמו ואת חבריו מלעלות לאוטובוס בשבת שנעשה על ידי העירייה, יעשה מצוה. ישאר האוטובוס ריק, ילך ריק ויחזור ריק - ריקים ופוחזים... צריך לדעת שיש תשלום - "וכי יש יום, לאל איום, ודין על כל המעשה" (פיט"ה שמ"ך), אדם צריך לדעת, שלא יחשוב שיכול לעשות מה שירצה.

'לצלול' בארמית אומרים 'לאטווי'

4. לפני כמה זמן (עלון מס' 212 אות ט"ז) דברתי על ספר דרך ישרה של הרב שריה דבילצקי ע"ה, שכתב להוסיף בנוסח עירובי תבשילין "ולאצלווי". וטעיתי, זה לא ספר דרך ישרה אלא בספר אחר לפניו, מיד אחר פטירתו יצא ספר על הגדה של פסח "מחשבת בצלאל", והיו לי בו שלוש הערות, וההערה הראשונה שכתבתי להם (בעמוד ב"ד), שכתוב שם: "בהדין עירובא יהא שרי לנא לאפווי ולאצלווי ולבשולי", וזו טעות, כי לאצלווי פירושו להטות, ולצלול בארמית אומרים לאטווי. אומרים שהוא לא אמר את זה, אלא העתיקו את הנוסח מספר אחר. אבל הביאו לי גם ספר אחר (נדפס לפני 11 שנה), הגדה של פסח "יקרא דאורייתא" - "בתוספת כמה דינים מאת הגאון הגדול רבי שריה דבילצקי שליט"א", ושם גם כן כתוב (בעמוד ס): "בהדין עירובא יהא שרי לנא לאפווי לבשולי ולאצלווי", וגם זה לא כתב רבי שריה, אלא כבר כתבו את הנוסח הזה בספרים שלפני כן. ואולי יש עוד ספרים שכתבו ככה, וצריך לתקן את זה. כי "לאצלווי" פירושה "להטות", כמו שאמרו בגמרא (ברכות דף י"ג סע"ב) רבי יוחנן הוה מצלי וקרי קריאת שמע. ולכן צריך לומר "ולאטווי" שפירושה לצלות.

קפה ללא סוכר כתרופה ללא טעם

5. השבוע יש לנו תענית שבעה עשר בתמוז, ואם אדם רוצה לשתות מעט לפני הצום יקום קודם עמוד השחר (עמוד השחר בשעה 4:06) לשתות, וישתה קפה. יש כאלה ששותים קפה בלי סוכר ואומרים שזה מעורר אותם, על קפה כזה לא מברכים, כי כל תרופה שאין בה טעם אין בה ברכה, וקפה בלי סוכר אין בו טעם (אני אוהב אותו עם סוכר, אבל אסור לי סוכר). ולא רק זה, אלא שהרב חיד"א אומר (ברכ"י סי' פ"ט סק"ב) שאם אדם רוצה לשתות קפה לפני התפלה והגיע זמן תפלה, ישתה אותו בלי סוכר. ואבא ע"ה היה מחמיר ככה, כאשר היה מוכרח לשתות קפה לפני התפלה, לא שם בו אפילו טיפת סוכר, ולמרות

לפרטים והזמנות:
053-6652663

כל תשמישי הקדושה במקום אחד
ספרי תורה • תפילין • מזוזות • מגילות ועוד

מוצה ע"י מגוהים מוסמכים מיושבת כסא רהמים

שהיה אוהב סוכר, והיה אוכל סוכר, ולא היה לו אתו שום בעיה, לפני התפלה היה שותה בלי סוכר. והרב עיקרי הד"ט - רבי דניאל טראני - כתב (סי' א' אות ו') שהרופאים אומרים שכאשר שותים קפה בלי סוכר זה מזיק [ולכן מקלים לשתות עם סוכר אף לפני התפלה], אבל יכול להיות להפך, שעם סוכר מזיק יותר¹³. **בכל אופן, אדם ששותה קפה בלי סוכר, זה כמו ששותה תרופה שאין בה טעם שלא מברכים עליה.**

לשתות מים לפני התפלה

יא. ומן הדין מותר לשתות מים לפני התפלה. הרמב"ם (פ"ה מהלכות תפלה ה"ב) אוסר אפילו לטעום מים, וכ"כ הפר"ח (סי' פ"ט ס"ג), אבל כל העולם נוהגים היתר כדעת מרן (שם), ואדם לא צריך לומר "אני עושה כמו הרמב"ם נגד כל הפוסקים", אל תעשה כך. לפעמים אתה חייב לשתות מים. מתי אדם חייב? כשקם מוקדם בבוקר ורוצה מיד לצאת לתפלה והגוף עדיין חם וכווץ קר. וכן כשהיינו קמים לסליחות בחודש אלול בשעה שלוש לפנות בוקר (והיינו קוראים תיקון חצות על הריצפה והולכים לבית הכנסת), **ואם אתה קם מהשינה ומיד יוצא החוצה, אתה עלול לקבל הצטננות**, לכן מה עושים? **אבא ע"ה** היה אומר לנו: תשתו חצי כוס מים - "שומע לעצה **חכם**" (משלי י"ב ט"ו), חכ"ם ראשי תיבות: **חצי כוס מים**... מדוע? כי הגוף הוא חם מהשינה, וכאשר יצא החוצה יקבל קרירות, לכן כשאתה שותה קצת מים והם מקררים אותך מבפנים, אחר כך האויר שבחוץ לא יפריע לך¹⁴. **לכן מותר לשתות מים לפני התפלה.** אבל קפה **אם אתה שותה עם סוכר כדעת עיקרי הד"ט, תברך עליו, ואם אתה שותה בלי סוכר כדי להתעורר, תשתה בלי ברכה.**

ה'כסכאס' וקדירת המרק ככלי אחד

יב. דברנו על שתיית מים בסעודת כוסכוס (עיין בעלון מס' 214 אותיות י"ח-כ'), **האם יברך שהכל או לא**, הרב יביע אומר ע"ה (חלק ה' סימן יז אות ו') אומר דוקא בלחם אדם לא מברך על המים, אבל במעשה קדרה ופת הבאה בכיסנין תברך על המים. וככה כתב מגן אברהם (סי' קכ"ח סק"ל) בדיון פת הבאה בכיסנין. מה זה פת הבאה בכיסנין? עוגות וכדומה. ולמה לברך על המים? כי זה דרך עראי ואין זה דרך קבע, סעודה בלחם זו סעודת קבע, ואילו פת הבאה בכיסנין זה דרך עראי. אבל הרב כנראה לא מכיר את הכוסכוס, וזה לא פלא שהוא לא מכיר את הכוסכוס, הרי הבן איש חי מעולם לא מזכיר אותו¹⁵. ואל תאמר שהכוסכוס זו המצאה של התונסאים או של הלובים, כי הכוסכוס הזה היה בספרד עוד לפני הגירוש. איך אני יודע? בברית כהונה בתחילת יורה דעה (מערכת האל"ף אות ב') כתוב איך עושים כוסכוס, לוקחים כלי נקוב בהרבה

13. ואולי כל אחד לפי הגוף שלו, כי אומרים שהסוכר זה לא דבר טוב, וכמה שפחות סוכר, כמה שיותר בריא. היה מישהו שכתב ספר על הסוכר וקרא לו "המוות הלבן".
14. היינו הולכים לסליחות בשעה כזו מוקדמת, והיינו רואים את העטלף והיה עושה רעש. והעטלף הזה שונא את האור, והוא מסתובב ואין לו עינים, יש לו חיישנים שהוא יודע על פיהם איפה הוא הולך, אבל בבוקר הוא בורח. יש גמרא בסנהדרין (דף צ"ח ע"ב) משל לתרנגול ועטלף שהיו מצפים לאורה, אמר התרנגול לעטלף אני מצפה לאורה, כי האורה שלי היא, אבל אתה למה אתה מצפה לאורה? הרי כולך חושך ואפלה? הרי הוא עיוור, א"כ למה אתה צריך את האור הזה? וזה ידוע שעטלף שונא את האור. והיינו שומעים גם את הצרצר המכונה "משורר הדלות" כי הוא נמצא בבתי עניים. כתוב בגמרא (חולין דף ס"ה ע"ב) שהצרצר הזה יש לו את כל הסימנים של החגב, יש לו ארבע רגלים וארבע כנפים וקרצולים, וכנפיו חופים את רובו, אבל אסור באכילה, כי לא נקרא "חגב". ורש"י אמר (ויקרא י"א כ"א) שזו הבעיה שלא נוכל לאכול חגבים בכלל, כי לא נדע מי נקרא חגב ומי לא. מאיפה נדע? אם היה מספיק רק הסימנים, היינו אוכלים גם את הצרצור. אבל היום אנחנו לא אוכלים חגבים, ויש עדות שאכלו.
15. הבא"ח מזכיר רק אורז, אורז בחלב היה בשבילים "תענוג עולמי", ביום חג השבועות היו חייבים לאכול אורז בחלב. וכיון שאסור לחלוב ביום חג השבועות היו הולכים לאיזה גוי שיחלוב מהבהמה על גבי האורז (ש"א פרשת במדבר הלכה ל'). ויש להם גם סמבוסק (ש"ב פרשת שלח הלכה ז'), פעם טעמתי אותו בחוץ לארץ. אבל כוסכוס - כל יראה וכל ימצא. **הרב אברהם חפוטא** שיהיה בריא, לפני שנים רבות שאלו אותו שאלה באור תורה (ביסן תשל"ה סי' ק"ג) על הכוסכוס, אמר אני לא יודע איך עושים כוסכוס. משמע שגם במרוקו לא ידעו מה זה כוסכוס.

נקבים שנקרא "כסכאס". ומתחתיו יש קדירה ממש שיש בה מרק, ולמעלה בכלי הנקוב מניחים את הסולת, ואיך הסולת מתבשלת? על ידי האדים שעולים מהקדרה למטה והם מבשלים את הכוסכוס. ושם הוא אומר חידוש גדול בשם **רבי ישועה בסיס ע"ה**, שאם מצאו במרק איזו חתיכת חלב או איזה דבר שאוסר את האוכל, **אם היה שישים כנגד החתיכה האסורה ביחד עם הכוסכוס והמרק, הכל מותר** [כי ה"כסכאס" וקדרת המרק מצטרפים יחד]. **ואם לא היה שישים, לא רק המרק אסור אלא גם הכוסכוס שמעליו אסור, כי שניהם נחשבים ככלי אחד**, כיון שיש להם חורים ונקבים - נקבים נקבים חלולים חלולים. זה כתב רבי כלפון בשם מהר"ב ע"ה הנז'. ואני מצאתי ככה בשו"ת הרדב"ז (ח"א סי' ר"י) שהיה מגרושי ספרד (יש אומרים שבגירוש ספרד היה בן עשרים שנה, והוא מבוגר יותר ממרן, וחי קרוב למאה שנה). אם כן האוכל הזה היה בספרד רק שנשכח אחר כך. ובמרוקו ובערים אחרות שכחו.

אבותינו עוד מאז שעבוד מצרים אכלו כוסכוס

יג. ויותר מזה, יש חכם אחד שחי קצת אחרי מרן ושמו **רבי אליעזר אשכנזי**, ויש לו ספר נחמד מאד, מעשי ה' על התורה¹⁶, וכשהגיע לפרשת בשלח בפסוק **"בשבתנו על סיר הבשר באכלנו לחם לשובע"** (שמות ט"ז ג'), כתב שכנראה אכלו במצרים כוסכוס, איך הגיע לזה? שהרי כתוב בשבתנו על סיר הבשר, שזהו הסיר התחתון שיש בו בשר ומרק ותפוחי אדמה וכל מיני דברים ולמעלה יושב עליו הסולת - הכוסכוס, "בשבתנו על סיר הבשר" - שאנחנו מושיבים את הסולת על גבי סיר הבשר, "באכלנו לחם לשובע" - זה הכוסכוס שהוא משיביע כמו לחם ויותר מלחם¹⁷ (מעשי ה' ח"ב דף מ"א ע"ב).

שותה מים בתוך סעודת 'כוסכוס' אם מברך עליהם

יד. **לכן אם אתה אוכל כוסכוס איך תברך על המים הרי זה כמו לחם ממש**, והרי גם מה שלא מברכים על המים בסעודת לחם, זה לא מחמת שהלחם פוטר את המים, **הרי אם אתה מביא שוקולד או סוכריה באמצע אכילת לחם, אתה מברך**, ומדוע? כי זה לא נגרם מאכילת הלחם. **ורק מים כיון שהלחם גרם לך לצימאון, דעת ר"ת** (בברכות דף מ"א ע"ב בתוד"ה אי הכי) **שזה טפל. ואותו דבר בכוסכוס, הוא גורם צמאון כמו סעודה אמיתית.** הרב יביע אומר לא דיבר על כוסכוס, וקרוב לודאי שבכוסכוס גם לפי דעתו לא מברכים על המים באמצע האוכל. **אבל כדי לצאת מכל ספק אני מברך לפני האוכל 'שהכל', ומכיון לפטור את כל מה שיבוא בתוך הסעודה.**

נזכר בשבת שהשאר אור במקרה

טו. לפתוח מקרר בשבת אם שכחו אותו דלוק, אני אמרתי פעם והסכים לי **הרב משה לוי ע"ה** (עיין במגו"א ח"א פרק כ"ד סעיף כ' ובהסכמת מרן שליט"א שם) שאפשר לפתוח אותו על ידי ילד קטן. כי איך יפתח אותו? בספר שמירת שבת כהלכתה (ח"א פרק י' סעיף י"ד) אומר: 'אמר לקטן שיוציא את השקע, אין קטן, והוא שִׁקֵּע שרגילים להוציא בימי החול, יוציא בשינוי. איזה שינוי יעשה? יקח איזה עץ וינתק את התקע מהשקע, או ינתק את זה במרפק שלא יהיה כדרכו. אבל אחר כך ישאיר את זה כך (מנותק) כל היום כולו, ואם זה יומיים או שלושה [כמו ר"ה שחל לפני שבת] וישאיר את המקרר ככה, הכל יהרס. מה יעשו? זה דבר בלתי אפשרי, אלו עצות שאי אפשר לקיים אותן.'

16. ראיתי פעם בספר עתיק, ספר נובלות חכמה (דף מ"ו ע"א), שכותב **שהחכם הזה כתב אלף השגות על הבית יוסף**, זאת אומרת שלמד את כל הבית יוסף כולו, וכתב עליו השגות. אבל איפה הם? אין לנו אותן.
17. עד שהיה חכם אחד שאמר **שאם אדם קבע סעודתו על הכוסכוס מברך עליו המוציא.** והדעה הזאת מובאת בספר פרח שושן של **רבי שושן כהן ע"ה** הבן של מוה"ר **רבי כלפון ע"ה** (בשבחי המחבר עמ' 16), הבנים שלו שיהיו בריאים עשו הקדמה יפה מאד, והביאו חידושים וכל מיני הלכות, וביניהם הביאו בשם הרב פרח שושן (זיין) אור"ח (כלל א' סימן ה') שמברכים על הכוסכוס - אם הוא קובע סעודתו עליו - המוציא לחם מן הארץ, כי זה כמו לחם ממש. **ההלכה לא כך, ודחו את זה כי זה מעשה קדרה**, אבל בכל אופן אי אפשר לומר שזו אכילת עראי.

לפתוח את המקרר ע"י קטן

טז. אני אמרתי דרך פשוטה, יש לנו דברי מרן בבי" (סי' רס"ט), שכל דבר שהוא מחלוקת הפוסקים, אפשר להתיר לתינוק כדעת המקילים. ומה מחלוקת הפוסקים בזה? זה נקרא פסיק רישיה דלא ניחא ליה, הרי כאשר אתה פותח את הדלת, אתה לא מתכוין להדליק, אלא כוונתך להוציא את האוכל, אבל זה "פסיק רישיה" כי מוכרח שהאור ידלק במקרר. ומאידך "לא ניחא ליה" כלומר אין לי שום ענין בזה¹⁸, כי אני לא צריך את ההדלקה, אלא אני צריך את האוכל. לכן במידה ואדם שכח את המקרר דלוק בשבת לא יפתח בעצמו, אלא יביא תינוק, והתינוק יכול לסמוך על דעת הערוך (ערך סבר) שסובר שפסיק רישיה דלא ניחא ליה מותר אפילו באיסור דאורייתא. הרב עובדיה אומר (שו"ת יבי"א ח"ד חאו"ח סי' ל"ד) שלהלכה אין להתיר בדאורייתא אלא רק באיסור דרבנן (כי יש ספק ספיקא), ולכאורה כאן אם זה נדלק ונעשה איסור דאורייתא לא מועיל ואסור, אבל כיון שיש לנו את ספר הערוך ועוד כמה פוסקים אתו¹⁹, לכן אפשר לצרף אותו ולסמוך עליו לגבי התינוק. הרב עובדיה ע"ה לא מסכים לזה, כי אומר שזה "ניחא ליה" (שו"ת יבי"א ח"ט חאו"ח סי' ק"ח אות קפ"ז), וכך דעת הרב אוריבך ע"ה (שו"ת מנחת שלמה סי' צ"א אות ט'). ומצאתי מקום אחד שהרב אומר (עיין יבי"א שם ובחזון עובדיה שבת ו' עמ' ק"ג) שמותר על ידי גוי,

18. מה זה "לא ניחא ליה"? אין הכוונה שאתה מצטער מזה, אלא הכוונה "לא אכפת ליה". וזה נמצא בגמרא (סוכה דף ל"ג ע"ב), אחד כתב לי לפני שנים רבות: נסתפקתי, האם "לא ניחא ליה" פירושו שמצער אותו או פירושו שלא אכפת לו, אמרתי לו שזה תוספות מפורשים בסוכה (שם ד"ה מודה) ובכתובות שלא ניחא ליה פירושו לא אכפת ליה. 19. ודעת המורה הוראה מביטו של רבי חיים מבריסק, רבי שמחה זליג ע"ה, (מובא ביביע אומר חלק א' סי' כ"א אות ז') שגם דעת הרמב"ם כך, אמנם דחו את דבריו, אבל יש פוסקים רבים כמו הערוך.

ומה ההבדל בין גוי לבין תינוק? שבגוי מותר אפילו פסיק רישיה דניחא ליה (כך הביא פוסקים), אבל לקטן פסיק רישיה דניחא ליה אסור. אבל לכאורה זה "לא ניחא ליה" כי הוא רק רוצה להוציא את האוכל. ככה דעת רבי משה, וככה הסברנו, מי שקיבל קיבל, ומי שלא קיבל לא קיבל.

מר כי אתריה ומר כי אתריה

יז. וחשבתי בשבועות האחרונים, שמר כי אתריה ומר כי אתריה, אנחנו נוהגים בשבת להשאיר את החשמל דלוק עשרים וארבע שעות, וממילא במטבח דלוק החשמל, לכן אין לנו צורך במנורה שבתוך המקרר, ואתה צריך רק את האוכל, וגם בלי המנורה הזאת אפשר להשתמש. (כמו שהיו כאלה בחוץ לארץ שניתקו את המנורה הזאת לגמרי במשך כל השנים, בחול ובשבת, כי לא היו צריכים את המנורה הזאת, כי יש לנו אור והוא מספיק). ולכן זה נקרא "פסיק רישיה דלא ניחא ליה" כי לא אכפת לו מהאור שבמקרר. ולכן מותר לתינוק על פי דעת הערוך. ואילו הרב ע"ה מדבר לרוב העולם שמשמשים בשעון שבת, לכן ממילא כשאתה פותח את המקרר, וחשוך במטבח, ויש לך מנורה במקרר, אתה נהנה מהאור הזה, כי על ידו אתה יכול לדעת היכן האוכל נמצא. אבל גם בזה אפשר לשאול, כי בתחילת הלילה למשל המטבח דלוק, וביום המטבח דלוק. רק לפעמים אולי יקום התינוק באמצע הלילה וירצה חלב או משהו, אז אתה פותח ונהנה מן האור. על כל פנים זה יישוב על פי דעת הרב, אבל אנחנו לא עושים כך, אלא בכלל לא משתמשים בשעון שבת²⁰. [נעיין במבוא

20. לפעמים קורה שעוון שבת גורם מכשולות לאנשים, היה לנו בית הכנסת של התוניסאים בפרדס כץ, ופעמיים קרה בליל כיפור (בהפרש של כמה שנים) שהשעון שבת התקלקל, והיה שם יהודי אחד פשוט (נחמד עדין) אמר, איך יתכן שבית הכנסת ישאר דלוק כל כיפור, הרי זה יקח הרבה כסף? (אבל הנדבות של יום כיפור מכסים את כל ההוצאות של כל השנה כולה...), והוא אמר הרי בלילה אומרים "אנחנו מתירים להתפלל עם העברניים",

בזכותך!

עלון 'בית נאמן' יגיע לעוד אנשים!

בתרומה של 520 ₪
הנך זכאי להנציה שם
לברכה, הצלחה ולע"נ

בתרומה של 260 ₪
הנך זוכה להיות שותף בהפצה של
500 עלוני "בית נאמן"

לפרטים ותרומות:

08-6727523

או באתר: <http://yh4.vp4.me/new>

אפשר לתרום גם ע"י

למשנה ברורה ח"ג מהדורת הישיבה.

כשעושה לכבוד שבת נעשה לו נס

ית. אתם חושבים שאנחנו משלמים הרבה כסף על מה שאנחנו לא משתמשים בשעון שבת? זה לא נכון, אנחנו לא משלמים הרבה. אדם יעשה חשבון, חודש אחד עם שעון שבת וחודש אחד בלי שעון שבת, ויראה כמה ההבדל, סך הכל הבדל של כמה גרושים. והקדוש ברוך הוא ישלם לו, לא ידאג לזה. יש לנו גמרא (בשבט קכ"א ע"א) על יוסף בן סימאי בשיחין שפעם פרצה דליקה באוצר של המלך שהיה ברשותו, והמלך שלח לו גויים שיכבו לו את האש, והוא אמר להם: לא, שבת, לכו מכאן. נעשה לו נס, וירדו גשמים וכיבו את הדליקה. כששמעו חכמים בדבר, אמרו מה אכפת לך, הרי המלך שלח גויים והם באו לכבות, הרי כך שנינו במשנה (שבת שם) **"גכרי שבא לכבות אין אומרים לו כבה ואל תכבה שאין שבידתו עלינו"**. אבל עובדה שמן השמים חסו על ממונו וכיבו לו את האש ע"י ירידת גשמים. ומדוע עשו לו את זה? **כיון שהוא התכוין לשם שמים ולכבוד שבת, לכן עשו לו את הנס הזה. ואותו דבר כשאנחנו משיארים את החשמל דלוק, וכי לא כואב לנו על הכסף? כואב לנו,**

ואין לנו עברנים בבית הכנסת, לכן הוא מוכן להיות עבריין... והוא סידר את שעון השבת לאחר כניסת החג פעם ופעמיים. לכן מי שהוא נמלט מזה, אין לו שום בעיה. לכן לא להשתמש בשעון שבת. זהו.

אבל מי שנתן את השבת הוא ידאג לנו לזה. ואף פעם לא הרגשנו צער מזה²¹.

וכי ראינו אדם שנלחם בחיים שלו?!

יט. אדם צריך לדעת שאם תכבד את השבת, היא תכבד אותך **שבעתיים**, אל תלחם בה. וכי ראינו אדם שנלחם בחיים שלו? איך עושים דבר כזה? הנה כמה שעשו קולות בשבת וצרות צרורות, עכשיו מליון אנשים שובתים בגלל הקורונה הזאת. שאדם ידע שלא משחקים עם בורא עולם, אתה יכול לשחק עם כל אדם שבעולם, פעם להחניף לו ופעם לשקר לו, אבל עם בורא עולם אין מה לשחק, תמיד תהיה ישר.

מתי לומר פסוקי "מה יקר" בעטיפת הטלית?

כ. פעם נשאלתי מדוע אנחנו אומרים פסוקים של "מה יקר" רק אחרי שהורדנו את הטלית על הגוף, הרי בג'רא ובתונס נהגו שלוקחים את הכנפות של צד ימין ושמים אותם מאחורי הגב ואומרים "מה יקר" פעם ראשונה, ואחר כך לוקחים את הכנפות של צד שמאל ושמים ג"כ מאחורי הגב, ואומרים "מה יקר" בפעם השנייה. וכך נהגו בבית, ככה אבא ע"ה היה נוהג, וככה כותב רבי שמעון חירארי בתשובותיו שכך המנהג ואין לשנות אותו (שו"ת שער שמעון אחד ח"ב חאו"ח סי' ו' וח"ה חאו"ח סי' ד'). אבל אני מסביר למה. פעם לפני שהופיע ספר בן איש חי היו נוהגים שמיד אחרי שמברכים "להתעטף בציצית" מורידים את הטלית על הגוף כולו, ואחרי שמורידים את הטלית על הגוף עושים על פי דעת בעל העיטור (שער ב' ח"ג), ולוקחים את הכנפות הימניים שמאלה, ואחר כך גם את הכנפות השמאליים שמאלה. אבל כבר קיימו את העטיפה, וכשקיימו את העטיפה אתה יכול לומר פסוקים כרצונך. אחר כך הופיע בן איש חי ואמר ששמים בהתחלה רק על הראש בלבד (ש"א פרשת בראשית הלכה ה'), ושכן דעת האר"י ואסור לשנות מזה. וכפי החיים חולק עליו (בסימן ח' ס"ק ג') ואומר שהאר"י לא אמר את זה, ושמנהג חסידי בית אל להוריד על הגוף כולו. לכן כאשר אתה מוריד את הטלית על הגוף כולו ואומר "מה יקר" אין שום בעיה, אבל כאשר עוד לא שמת על הגוף, אלא רק על הראש בלבד ועל הצוואר, זו לא "טלית" כי עשית אותו כמו עניבה²². אם כן עדיין לא קיימת את המצוה, ואיך תפסיק באמירת "מה יקר"? וכתב את זה רבי יעקב משה הלל, והלכה כמו שהוא אומר, וככה פסק גם הגר"ע

21. פעם אחת בישיבה לפני שנים רבות הגיע החשבון של החשמל בקיץ 600,000 לירות, (הלירות זכרונם לברכה... הלכו באויר, כתוב בתהלים (י"א ב'): "לירות כמו אופל...". הלכו בחושך). ובא אחד מהתלמידים (עכשיו הוא מנהל תלמוד תורה, רבי אליהו קבלן) ואמר לי לא חבל, אולי עדיף שנעשה שעון שבת. אמרת לו: **אבא ע"ה לא הסכים לעשות שעון שבת, אנחנו לא עושים.** ובחודש הבא אנשים תרמו ותרמו הרבה - ויכוסו כל ההרים הגבוהים" (בראשית ז' ט), כל המינוסים הגבוהים...
22. היה כתוב בספרים בחוף לארץ: אל תעשה מהטלית "גרבאטה", זו עניבה בערבית.

בשורה טובה לשוחרי התורה הופיע! הופיע! הופיע!

ספר משפט הצבי

ביאור מקיף על שולחן ערוך חושן משפט הלכות דינים ועדות

אוצר פוסקים ממאות ספרים עם חידושים אקטואלים מהגאון המחבר.
עם הסכמות מגדולי הדור הספר נחוץ לדינים, מורי הוראה, ולומדים העוסקים בהלכות אלו.
פעולת הגאון השקדן, הדיין המצוין כמה"ר צבי סגרון זצ"ל.

ניתן להשיג ספר זה:

מכון "אורח צדיקים" שע"י מוסדות "חכמת רחמים": מושב ברכיה | טלפון: 08-6727523
בחנות הספרים שע"י ישיבת כסא רחמים | בני ברק
משפחת סגרון: רחוב הרב צבאן 26/2 נתיבות | 054-6772352
בן המחבר הרב אברהם סגרון: לוד | טלפון: 055-9990463

בשורה טובה לציבור שוחרי התורה

מודיעים בואת כי בשנה הבאה שנת התשפ"א תפתח בענ"ה

ישיבה גדולה לבחורים ידא' ה'

עם אפשרות לפנימיה

מה בישיבה?

- א. לימוד גמרא בעיון
- ב. אסוקי שמענתא אליבא דהלכתא
- ג. לימוד צמוד של רבנים
- ד. לקראת סוף הלימודים בישיבה ילמדו הבחורים הלכה למעשה בליווי רבנים

לבידורים ורישום למכתבי הקבלה: הרב יוסף דוד יעיש 052-7610128

לא לשתות מים ב"תקופה"

כב. השבוע הזה יש "תקופה" ביום שלישי בערב [ס"ו בתמוז ואור לט"ז] משעה שבע וחצי עד שעה תשע וחצי, וכדאי להזהר ולא לשתות מים, כי זה מנהג קדמון שרב האי גאון ממליץ עליו בשלוש תשובות (שערי תשובה ס"פ, שו"ת הגאונים ליק סי' י"ד, ועוד) ואמנם האבן עזרא כתב (הובא באבודרהם שער התקופות עמ' ש"א) בשם רב האי שזה ניחוש בעלמא, אבל זה לא נכון, כי רב האי לא כתב כך, ויש אי הבנה בלשון רב האי, ופעם כתבתי בזה (עיי' במבוא לס' בינה לעתים עמ' 19, ובאו"ת אב התשע"א סי' קמ"ח אות ח'). ואין בזה קושי שלא לשתות מים שעתים, ומי שרוצה שלא לשפוך את המים אחרי התקופה, שיקפיד אותם קודם התקופה, ואחר כך אחרי שעתים יוציא אותם וישתה לאט לאט. וכל המשקאות מותרים בשתיה בתקופה חוץ מן המים, יכול לשתות קפה שהכין אותו לפני כן, ויכול לשתות קולה או פנטה, הכל מותר. ובספר ברית כהונה כתב (חאו"ח מערכת הת"ו אות י"ט) שאפשר להרתיח את המים לפני כן, ואם עושה כך מותר לשתות בתקופה. זו לא בעיה גדולה לשבת שעתים בלי מים. והאריכו בזה האחרונים, אבודרהם (שער התקופות) ושאר ספרים, וגם הרמ"א (יו"ד סי' קי"ז ס"ה) כותב את זה²⁶, והמזהיר והגזירה ירבה שלומם כמי נהר.

מי שבירך אבותינו הקדושים, אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל שומרי השבת שישתדלו מעכשיו לשמור שבת כהלכה, לקבל שבת מוקדם, וכל שומעי השיעור, והקוראים אותו בעלונים, הקב"ה יתן להם כל טוב שבעולם, ויהיו עשירים ובריאים ושמחים, ונזכה לגאולה במהרה בימינו אמן ואמן.

26. רבי ניסן פינסון ע"ה לא היה אכפת לו מזה, היה אומר מה שלא כתב האדמו"ר שלנו - אדמו"ר הזקן אנתנו לא חוששים לזה, אבל התברר שהוא כן כתב, אבל המקום שכתב זה ביורה דעה, והחלק ההוא נאבד, אבל הוא כתב את זה גם באורח חיים, שאם אדם בירך על המים בזמן התקופה אז הוא יחכה קצת עד שתעבור התקופה וישתה (סי' ר"ו סי"ד). אז הוא ג"כ חושש לתקופה.

יוסף בהליכות עולם (ה"א עמ' ג)²³. ויש ראייה לדבריו מסידור בית עובד (דף מ' ע"ב)²⁴, ששם הוא כתב שאחרי שאדם התעטף בציצית זורק את שתי הכנפות הימניות מאחוריו ואחר כך את השמאליות, ובסוף אחרי שגמר את כל ההלכות כתב לומר "מה יקר", נמצא שלא אומר את זה פעמיים, ולא אומר את זה בזמן שמשליך אחורה את הימניים או השמאליים. וכמו שאנחנו עושים זה יותר נכון, שאחרי שגמרת והורדת את הטלית על הגוף, תגיד "מה יקר"²⁵.

אמירת "תכון תפילתי" וגו' במנחה של שבת

כא. כמה דברים לומדים מהסידורים שלו, יש לו סידור בית מנוחה על שבת, ושם מצאנו דבר אחד שאמר לי הרב משה לוי ע"ה, הוא שאל אותי מדוע אנחנו לא אומרים: "תכון תפילתי וכו'" במנחה של שבת, רק אומרים "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו" ומיד אומרים קדיש, הרי בספרים של מנצור כתוב: "תכון תפילתי וכו' הקשיבה לקול שועי וכו'", אמרתי לו שכך אנחנו נוהגים. אמר לי אתה יודע למה, כי אומרים "הקשיבה לקול שועי מלכי ואלוקי", ולא מתאים לומר "שועי" בשבת. לכן יש לו הצעה לומר רק את ההתחלה: "תכון תפילתי קטורת לפניך, משאת כפי מנחת ערב", ולא לסיים "הקשיבה לקול שועי וכו'", אמרתי לו זה יפה מאד, וככה אנחנו נוהגים עכשיו לומר "תכון תפילתי בלבד", ולא אומרים "הקשיבה לקול שועי". וראיתי בסידור בית מנוחה שנדפס לפי מאה וחמישים שנה שכתוב שם רק "תכון תפילתי" בלבד, בלי הקשיבה לקול שועי (דף קכ"ח ע"ב), כשאדם מכוון לאמת ורואה שקדמונים כתבו כך, אין לך דבר נפלא מזה, לכן צריך לשים לב.

23. ואף על פי שאמר שמי ששם את הטלית על הצוואר כמו שאמר הבן איש חי ושמע ברכה מותר לו לענות אמן כי התחיל כבר במצוה, אבל לענין אמירת "מה יקר", אמר שעדיף להשאיר את זה לאחר שמוריד את הטלית על הגוף.

24. מחבר ספר בית עובד הוא תלמיד חכם גדול, רבי יהודה שמואל אשכנזי, וכתב גם ספר בית מנוחה וספר בית השואבה וספר גזע ישי בכתב יד (אינני יודע אם נדפס).

25. בהרבה דברים אנחנו שוכחים את המנהגים של אבותינו, שוכחים מכאן ומכאן ומכאן, תקח את הספרים העתיקים, אתה מוצא בהם משהו.

בס"ד

בשנה החולפת חולקו על ידי הקרן כ-

2,460,000 ₪

לאברכים עמלי תורה | משפחות ברוכות ילדים |
נזקקים | הלוואות | מענקי חגי תשרי | חנוכה | קמחא
דכסחא | מקרים מיוחדים | הוצאות פרסום

למגישי הבקשות וע"פ הכרעת רבני הקרן

אני התמונה?

תשובה ניתן לענות בקו
בית נאמן 079-9270505
שלוחה 22.
בין הפותרים נכונה יוגרל
פרס (חובה לציין שם וכתובת
בצורה ברורה)

גיליון 174

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א

לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאוזז ע"ה

למען תספור

מין הרב עובדיה צ'ל החתה את הדור הזה

אנחנו קובעים את ראש חדש על פי ראיית הלבנה, וזה סמל לעם ישראל שפאפלו פאשר הם יורדים ויורדים, הם מתחדשים מחדש, וזה כמו הלבנה שבסוף החדש אתה רואה אותה נעלמת ואתה חושב שאין יותר לבנה רק חשך ואפלה ומתחיל לבכות... אבל מה קורה למחרת? הכל מתחדש עוד פעם. לכן אומרים בברכת הלבנה: "וללבנה אמר שתתחדש, עטרת תפארת לעמוס בטון, שגם הם עתידים להתחדש כמוה". וזה ממש מפליא, כי כשאתה לוקח את כל ההסטוריה של עם ישראל אתה רואה שהם מייחדים במינם. והנה בזמן החשמונאים כמעט חדלנו להיות, והקדוש ברוך הוא עשה לנו נסים ונפלאות, שבאו צדיקים - בית דין של חשמונאים, וברוך ה' נצלנו. **אחר כך בזמן חרבון הבית היה נורא ואים, ובמיחד בחרבון העיר ביתר, מה עשה הקדוש ברוך הוא? הביא לנו את רבי עקיבא שהקים את התורה מחדש.** אחר כך כשהסתתמה תקופת הגאונים (והגאון האחרון היה רב האי גאון שנקטר בשנת ד' אלפים תשצ"ח), מיד שנתיים לאחר מכן נולד רש"י. אבל עדין לא ידע איך לפסק הלכה, כי אמנם רש"י פרש לנו את הגמרא אבל יש סתירות בין סגיות לכאן ולכאן [וכדומה] אז איך נפסק? הביא לנו את הרמב"ם. אחר כך נמשך הזמן והגיע "גרוש ספרד" שכתבו עליו בספרי ההסטוריה שהיה כ"חרבון הבית השלישי", אבל ארבע שנים לפני גרוש ספרד נולד מרן [הבית יוסף], והוא אחד את עם ישראל מחדש, במה אחד? בשלחן ערוך. אחר כך בדרגנו כמעט לא נשאר כלום מיהדות ספרד ח"ו, כי היה "אליאנס" [התנגעה שיסדה את בתי ספר כ"ח] מכאן, וההשפלה מכאן (והאשכנזים עוד החזיקו מעמד כמה אבל הספרדים כמעט והלכו מזה), בא הקדוש ברוך הוא והביא לנו את מרן **הרב עובדיה צ'ל שהחיה את הדור הזה, החיה אותה!** איך כתב משורר אחד (שתרגם את פרוש המשניות על הרמב"ם בהקדמת סדר מועד)? "החיה מתים תוך בור גלות, על עצמותם צפד עורם", כלומר היו מתים בתוך בור הגלות עד שהעור שלהם נצמד על העצמות שכבר לא נשאר להם בשר, "הביא בהם רוח דעת, ועליהם עור בינה קרם". ואם כן תמיד הקדוש ברוך הוא משגיח על ישראל. (גיליון 43 אותיות א, ג, ד).

מין הגאון הגדול חכם בן ציון אבא שאול צ'ל

השבת - יום י"ט בתמוז, יום פטירת הרב בן ציון אבא שאול צ'ל.

הברכות שלו היו מתקיימות, וסבל יסורים נוראים במשך חמש עשרה שנה, למה? כי פעם בא אליו משהו ובקש ברכה כי היה סובל הרבה, אמר לו הרב: "הזכיות נגמר לך, ואני אקבל את היסורים שלך". והוא קבל על עצמו יסורים, במשך חמש עשרה שנה. כשהוא חלה, העבירו קול ברחוב חזון איש בבני ברק (היינו גרים שם): "להתפלל על הרב בן ציון אבא שאול בן בנה". אנחנו קוראים תהלים בשיבה ביום חמשי, והתפללנו עליו. והנה כשקראנו אז, מצאתי פסוק: "**ביום צרתי אקראך כי תענני**" (תהלים פ"ד ז'), וראיתי שהמלים "**ביום צרתי אקראך**" ראשי תבות בן ציון אבא, זה שמו של הרב. "כי תענני" זה סימן טוב. וברוך השם יצא מכלל ספנה, ומאז חי עוד 15 שנה. הוא נפטר בשנת תשנ"ח, איך אני זוכר? **המלים "ביום צרתי" גימטריא תשנ"ח.** אז הפסוק הזה, יש בו גם רפואה, וגם הוא אומר שיחיה עוד 15 שנה.

יש ספר שקבלתי בבקורי בחו"ל: רבנו האור לציין חלק ב', והוא מיחד במינו. לא הכרתי את הרב עד אז, רק ידעתי שהוא חכם ושהוא למדן ושהוא מעין במסירות נפש, אבל לא שמעתי שיעורים שלו (ואולי בקשי שיעור אחד בהקלטה), אבל המדות שלו מעל ומעבר ואי אפשר לתאר את זה, וכל המדות שאפשר לחשב על בן אדם, אתה יכול למצא באיש הזה. הענוה שלו מיוחדת במינה, ואם הוא פגע אפלו באפס קצה של פגיעה בבו אדם היה מבקש ממנו סליחה. זה לא בן אדם **אלא מלאך!** איך פעם לא פסק נגד אחרים אלא תמיד מתרחק מזה, ואם ידעתו אחרת לא יגלה אותה באותו רגע אלא יותר מאחר. לכן אדם שרוצה ללמד מדות, יקח את הספר הזה וילמד בו. (גיליון 71 אותיות כ"ג - כ"ה, וגיליון 120 אותיות ט' - "א").

ידע תדע

- א. רבי יעקב חגיז מחבר שו"ת הלכות קטנות הוא חכם גדול לפני שלש מאות שנה,** והיו לו תלמידים גאוני עולם: מהר"ם בן חביב ורבי שמואל גרמזאן ועוד. יש לו ספר שו"ת "הלכות קטנות", כי הם קטנות וקצרות מאד. ואיך היה עושה הרב הלכות קטנות? היה נותן לתלמידים שאלה ביום ורושם שתי מלים, והתלמידים שלו כותבים על זה תשובות, וכמו שרואים בשו"ת מהר"ם בן חביב "קול גדול" ואחרים, שבנויים על השאלות שהוא נתן להם, וראו את זה כמה פעמים בהשואה. וככה נהגו גם בג'רבה, שמרן רבי כלפון זצ"ל היה נותן שאלה לתלמידים, והם כותבים בה כל השבוע, וגיוס שבת מביאים לו את התשובות, וכיון שאין לו הרבה זמן להגיה את התשובות, אז היה אומר לתלמיד: "מה פסקת?" והוא עונה: "פסקתי כך", "מה הנמוקים שלך?", היה עונה "כך וכך", ואחר כך מסתפל על התשובה ואומר לו: זה טעות, זה נכון, זה בסדר וכו', ואותו תלמיד אחר כך במוצאי שבת מתקן מה שזכר לתקון, וכמה ספרים התחברו מזה. (גיליון 23 אות ז' והערה 2 - ספר השיעור עמוד שפ"ח).
- ב. ביום ט"ו בתמוז בשנת תק"ג נפטר צדיק גדול, אור החיים - רבי חיים בן עטאר,** והוא בן 47 שנה, נולד בשנת תנ"ו ונפטר בשנת תק"ג. הוא היה קדוש עליון, הבעל שם טוב אמר "הנשמה של אור החיים גבוהה יותר משל". (גיליון 120 אות ז', וגיליון 71 אות כ"א).

הלכה נאמנה

- א. צריכים להסתפר לפני י"ז בתמוז.** אמנם מרן השלחן ערוך (סימן תקנ"א סעיף ג') כותב שאסור להסתפר רק בשבוע שחל בו תשעה באב, וזה דין הגמרא (תענית דף כ"ו עמוד ב'), אבל כיון שבדורות האחרונים (עוד מזמן הראשונים לפני שבע מאות שנה) **קבעו שלא להסתפר בימי העמר, אם כן לא יעלה על הדעת שהאבל בימי העמר מפני מיתת תלמידי רבי עקיבא יהיה חמור יותר מחרבון בית המקדש** (והחרבון היו אלפים ורובבות תלמידי חכמים). אלא שמרן השלחן ערוך העתיק רק מה שכתוב בפוסקים, ומה שלא כתוב הוא לא העתיק, אבל מסבירא נראה שפדאי להחמיר ולא להסתפר לפחות מראש חדש אב, ואז יהיה כמה ימים עד תשעה באב, ואם ינהגו כן רק בשבוע שחל בו, לפעמים לא נכר האבל בכלל, ואדם צריך להרגיש את החרבון. וכן בתוספת היה מנהג לא להסתפר מראש חדש אב, וימנהג זה נמצא בספר בית יהודה שחברו רבי יהודה עיאש. ובג'רבה נהגו להחמיר שלא להסתפר משבעה עשר בתמוז, ובספר נתיבי עם כתב שכן נהגו כל התלמידי חכמים בירושלים.
- ב. בספר חסידים (סימן תת"מ) כתב שיש חסידים שאינם מברכים שהחינו על פרי חדש בבין המצרים, כי איך יאמרו "והיענינו לזמן הזה"? וברי "זמן" פירושו תארי, והתארי הזה הוא לא טוב, אז איך תגיד שהחינו? וכן רבנו הא"ר החמיר בזה, וכן החיד"א החמיר מאד.**
- ג. היה מנהג פשוט אצלנו שגם בשבתות לא מברכים שהחינו, וכן דעת הא"ר ז"ל ועוד, ויש מקלים בזה, ומרן הרב עובדיה תומך בדעה הזו, וכן רבי משה שתריג רבה של תונס אומר שהם אוכלים פרי חדש בשבת (שו"ת ישיב משה חלק ב' סימן קכ"ז), אבל רב הספרדים לא אוכלים בשבת. (גיליון 70 אותיות ל"ג ול"ו - ל"ט, וגיליון 21 אותיות ד' - ח' - ספר השיעור עמוד שמ"ה).**

חיבה

זמר ללא מלים ואף אינו גובה תשלום, אינו רחב אלא צר כפול

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי. תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה). לא ללוח התשובות עד יום ראשון בערב

פתרון לשאלה קודם:

פתרון החידה: הסיף בטורה כדי לטמא, כשיש ספק מה קדם הברות או שער לבן, אמר רבה על זה "טורו טורו" ונפטר, והרמב"ם פסק שטמא, ופירש מרן רבנו תומך חי חיותה תהן וז"ל, שלא רצה להפסיק באמירת "טמא", ולכן אמר פעמיים "טורו", ואין ריבוי אחר וריבוי אלא למעט, ואם כן פירושו שהיו הוא שטמא. הוזהב: יעקב ישראל אביב - מודיעין עילית

מתוך התמונה: כבוד קדושת האדמו"ר מצאנז קליבובר הואו הגדול רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל, מחבר תשובות דברי יציב, וספר שפע חיים (נפטר תשנ"ד). הוזהב: נתן תשובה - ירושלים